

ת"פ 60283/05/23 - מדינת ישראל נגד ג'מיל חאלדי

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 60283-05-23 מדינת ישראל נ' חאלדי

לפני
בעניין: המאשימה
נגד
כבוד השופטת מריה פיקוס בוגדאנוב
מדינת ישראל

הנאשם
ג'מיל חאלדי

גזר דין

הנאשם הורשע על סמך הודאתו בכתב אישום מתוקן (במ/1) והורשע בעבירת התפרעות בניגוד לסעיף 152 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), ועבירה של הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות, בניגוד לסעיף 275 א + סעיף 29 לחוק העונשין.

בטרם טיעונים לעונש, הופנה הנאשם לקבלת תסקיר מטעם שירות המבחן.

עובדות כתב האישום המתוקן בו הורשע הנאשם:

במהלך חודש מאי 2021, התקיימה מערכה צבאית בין מדינת ישראל לבין ארגון חמאס ברצועת עזה, אשר כונתה מבצע "שומר חומות". במהלך השעות והימים שקדמו לאירועים מושא כתב האישום, הייתה נתונה האוכלוסייה האזרחית במדינת ישראל תחת מתקפה של אלפי רקטות. בה בעת, התעורר גל של הפרות סדר והתפרעויות אלימות ברחבי הארץ, על רקע לאומי-גזעני, שכלל תקיפות כלפי כוחות המשטרה והביטחון, וכלפי אזרחים יהודים וערבים.

במסגרת גל ההתפרעויות, התרחשו בעיר עכו התפרעויות אלימות, במהלכן בוצעו מעשי אלימות שונים כלפי כוחות משטרה ואזרחים, ובכלל זה ידוי אבנים, ירי זיקוקים, השלכת בקבוקי תבערה וירי חי. כמו כן, במסגרת ההתפרעויות הועלו באש עשרות מבנים.

העובדות:

בלילה שבין 12.5.21 - 11.5.21 בשעות הערב, התקהלו עשרות רבות של אנשים במספר מוקדים בעכו, ביניהם מסגד אלג'זאר (להלן: "**המסגד**") כיכר התותח, ובעיר העתיקה בסמוך לאכסניית האברים (אלפורסאן) מרשת אנ"א (להלן: "**האזור**"), וזאת מבלי שקיבלו אישור או רישיון לכך ממשטרת ישראל (להלן: "**ההתקהלות**"). המשתתפים בהתקהלות, חלקם רעולי פנים, חסמו כבישים באמצעות פחי אשפה וחפצים אחרים, יידו אבנים ובקבוקי תבערה, ירו זיקוקים וגרמו לנזק לרכוש, הכל תוך הפרת השלום והסדר הציבורי באופן שיש בו להטיל אימה על הציבור (להלן: "**ההתפרעות**").

בהמשך, ובעקבות מעשי ההתפרעות הגיעו שוטרים לאזור על מנת לפזר את ההתקהלות.

עמוד 1

בשעה שאינה ידועה במדויק למאשימה, עובר לשעה 21:45, הגיע הנאשם לאזור, ונטל חלק בהתפרעות, במסגרתה המתפרעים זרקו אבנים וירו זיקוקים לעבר השוטרים. בשלב מסוים עלה הנאשם על גג המסגד, שם מתפרעים שעמדו בסמוך לנאשם זרקו אבנים לעבר שוטרים אשר עמדו במרחק של כמה עשרות מטרים מהם, זאת בצוותא חדא עם הנאשם, ובמטרה להפריע לשוטרים כשהם ממלאים את תפקידם כחוק או להכשילם בכך. בתגובה, השוטרים השתמשו באמצעים לפיזור ההתפרעות, ביניהם ירי גז מדמיע.

תסקירי שירות המבחן:

תסקיר שירות המבחן הוגש ביום 25.9.23.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם, בן 22, גדל והתפתח בקונסטלציה משפחתית תקינה, נמצא בשלבי גיבוש זהותו העצמית, משתדל לנהל אורח חיים נורמטיבי, ללא מעורבות פלילית קודמת, בעל יכולת הסתגלות טובה ויכולת לשמור על יציבות במסגרת חייו בהתאם לגילו.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם נטל אחריות על ביצוע העבירות וביטא צער על מעשיו. עוד התרשם שירות המבחן ממוטיבציה כנה של הנאשם לשיקום, נכונות לשתף פעולה עם גורמי הטיפול והענות לסמכות. עוד צוין, כי ההליך הפלילי מהווה גורם מרתיע ומחדד גבולות עבור הנאשם, לצד חרדה מתוצאות ההליך המשפטי. ניכר כי הנאשם מכיר בחומרת מעשיו ומבטא השלמה לכל עונש שיקבל.

כמו כן, שירות המבחן לא התרשם מדפוסי חשיבה המעידים על קיומם של מאפיינים אנטיסוציאליים מושרשים או עמדות המתנגדות לממשל או סמכות.

יחד עם זאת, שירות המבחן התרשם מחוסר בשלות רגשית וממי שנוטה להתנהגות אימפולסיבית וחוסר גבולות כאשר הוא נמצא במצוקה רגשית או חש פגיעה.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם נעדר כלים לקיים תקשורת אסרטיבית, נוטה להיגררות חברתית ומחוסר מיומנויות להתמודדות עם מצבי לחץ וקיצון. שירות המבחן העריך כי התנהלות הנאשם מעלה את הסיכון לפריצת גבולות ולהישנות התנהגות מפרת חוק בעתיד.

מאחר והנאשם גילה יכולת התבוננות וביטא רצון ונכונות לטיפול, התרשם שירות המבחן כי קיים סיכון נמוך - בינוני להישנות עבירות דומות בעתיד.

שירות המבחן סבר כי הנאשם זקוק להתערבות טיפולית ויש לאפשר לו את המשך האפיק השיקומי אותו כבר החל לממש במסגרת תקופת הפיקוח. כן צוין, כי שילובו בטיפול בשלב זה של חייו הינו אלמנט משמעותי להפחתת הסיכון להישנות הסתבכותו הפלילית.

שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם צו מבחן למשך 12 חודשים במסגרתו ישולב בקבוצה טיפולית לצעירים. עוד המליץ שירות המבחן על ענישה בדרך של מאסר בעבודות שירות, אשר מחד תציב גבול ברור ותסייע בהפנמת חומרת מעשיו ומאידך, תאפשר לו להשתלב בטיפול בשירות המבחן.

לאור בקשת ב"כ הנאשם הוגש תסקיר משלים ביום 9.1.24.

בתסקיר צוין כי הנאשם השתתף בקבוצה טיפולית לעצורי בית מיולי 2023 בה הוא לוקח חלק עד היום, הוא מגיע בהתמדה ובאופן רציף לכל המפגשים, מגלה יכולת לנהל שיח פתוח ולהתייחס לעולמו הרגשי, לאירוע העבירה ולכשלים בהתנהגותו, תוך כדי גילוי חרטה ותובנה לחומרת מעשיו. בנוסף, הנאשם מביע מוטיבציה להמשך הטיפול במסגרת שירות המבחן.

שירות המבחן התרשם כי קיימים גורמים המגבירים את הסיכוי לשיקום, בהם העובדה כי הנאשם שיתף פעולה במהלך האבחון, גילה יכולת התבוננות וביטא רצון ונכונות להיעזר בגורמי מקצוע וטיפול.

שירות המבחן חזר על המלצתו להטיל על הנאשם צו מבחן למשך 12 חודשים, במסגרתם ישולב בקבוצה טיפולית לצעירים ועל מאסר לריצוי בעבודות שירות.

ב"כ המאשימה טענה כי הערכים החברתיים המגונים שנפגעו ממעשי הנאשם הינם ערך החיים, שלמות גופם של השוטרים, וכן שמירה על החוק ואכיפת החוק.

ב"כ המאשימה טענה, כי מתחם העונש ההולם נע בין 10 ל-20 חודשי מאסר בפועל, בשים לב לעובדה כי כתב האישום לא מייחס לנאשם זריקה פיזית של אבנים.

ב"כ המאשימה טענה, כי חומרת העבירות בתיק זה גוברים על שיקולי השיקום ולכן אין מקום לחרוג מהמתחם, ויש מקום לתת בכורה לשיקולים של הגנה על האינטרס הציבורי ושיקולי ההרתעה אל מול נסיבותיו האישיות של הנאשם.

באשר לעונשו של הנאשם, בתוך המתחם, נטען כי מאחר ומדובר בנאשם צעיר, ללא עבר פלילי, אשר הודה וחסך זמן שיפוטי ולאור תסקיר שירות המבחן המלמד על דרך התנהלות חיובית שעבר הנאשם במסגרת שירות המבחן, התבקש למקם את עונשו של הנאשם ברף התחתון של המתחם לו עתרה המאשימה, לצד מאסר על תנאי מרתיע וקנס.

ב"כ הנאשם טען כי מדובר בהתקהלות שהייתה קרובה לביתו של הנאשם, כאשר הנאשם נקלע אליה באקראי, ללא שום תכנון או תיאום עם האחראים, והוא נטל חלק מצומצם ביותר בהתפרעויות. עוד נטען, כי מדובר במעשים שבוצעו בפרק זמן קצר, במוקד התפרעות אחד.

ב"כ הנאשם הוסיף וטען, כתב האישום תוקן לקולא כאשר נמחקה העובדה לפיה הנאשם יידה אבן לעבר השוטרים, כך שהרשעתו היא מכוח צוותא חדא, עקב עמידתו ליד אחרים שידו אבנים.

ב"כ הנאשם, טען כי בעת ביצוע העבירות הנאשם היה בגיר צעיר, כבן 19, אשר עד למעצרו ניהל אורח חיים נורמטיבי, סייע בפרנסת הבית והוא ללא עבר פלילי. עוד נטען, כי הנאשם הודה, נטל אחריות על מעשיו והביע צער וחרטה על ביצוע העבירות.

ב"כ הנאשם טען כי יש להתחשב בכך שהנאשם היה עצור לראשונה בחייו מאחורי סורג ובריח במשך חודש, הוא שוחרר למעצר בית באיזוק אלקטרוני, ולאחר כחודש הומלץ על הסרת האיזוק ומאז הוא שוהה בתנאי מעצר בית מלא בבית הוריו בעכו, כאשר לא נרשמה לחובתו ולו הפרה אחת.

ב"כ הנאשם הפנה לתסקיר שירות המבחן, לפיו הנאשם משתף פעולה עם שירות המבחן וגורמי הטיפול ויש לו מוטיבציה כנה לשיקום. עוד נטען, כי בתסקיר צוין כי ההליך הפלילי מהווה עבור הנאשם גורם מרתיע ומחדד גבולות, וכי קיים סיכון נמוך בינוני להישנות עבירות בעתיד.

ב"כ הנאשם טען כי קיים קושי להקיש מהפסיקה אליה הפנתה המאשימה מאחר ודובר שם, בין היתר, על נאשמים עם עבר פלילי, שלא הוגש בעניינם תסקיר.

ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה (טע/1, טע/2) בה הוטלו על נאשמים בעבירות דומות ענישה של מאסר בעבודות שירות.

ב"כ הנאשם הוסיף וטען, כי מאז ביצוע העבירות חלפו כשלוש שנים, כאשר לא נפתחו נגד הנאשם תיקים נוספים, ובשים לב לתסקיר החיובי של שירות המבחן וההליך השיקומי אין להורות על מאסרו מאחורי סורג ובריח.

לפיכך, ביקש ב"כ הנאשם לאמץ את המלצת שירות המבחן, לפיה הנאשם ימשיך בהליך שיקומי, והעונש שיוטל עליו יהיה, לכל היותר, בעבודות שירות.

דברי הנאשם:

הנאשם התנצל על מעשיו, ושיתף כי למד את הלקח וכי הוא משתתף בקבוצה טיפולית בשירות המבחן. הנאשם הביע את רצונו לעזור למשפחתו וביקש מבית המשפט הזדמנות נוספת להשתקם.

לאחר טיעונים לעונש, הופנה הנאשם בתאריך 18.1.24, לקבלת חוות דעת ממונה על עבודות השירות.

חוות דעת הממונה על עבודות השירות:

בתאריך 18.2.24 התקבלה חוות דעת הממונה, לפיה הנאשם נמצא כשיר לבצע עבודות שירות והומלץ להציבו במרכז אזורי לקשיש בעכו החל מתאריך 14.4.24.

דין והכרעה:

בית המשפט קובע את מתחם העונש ההולם, בהתחשב בעבירה ובנסיבות הקשורות בביצועה. לפי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין מתחם העונש ההולם ייקבע בהתאם לעיקרון ההלימה, שביישומו על בית המשפט להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (ע"פ 8641/12 מוחמד סעד נ' מ"י (5.8.13)).

הנאשם במעשיו פגע **בערכים חברתיים מוגנים** שעניינם שמירה על חיי אדם ושלמות הגוף, ביטחון הציבור, שמירה על הסדר הציבורי ועל שלטון החוק, וכן שמירה על בטחון השוטרים אשר ממלאים תפקידם כחוק.

בתי המשפט עמדו לא אחת על החומרה הגלומה בעבירות של התפרעות המונים, שמציבות סכנה ישירה וממשית לחיי אדם, ואף עלולות להוביל לפגיעות קשות בגוף וברכוש. על כן, נקבע כי יש לנקוט במדיניות ענישה אשר תרתיע ותרסן התפרעויות שעלולות לסחוף המון רב ולצאת מגדר שליטה (ע"פ 4737/16 פלוני נ' מדינת ישראל (27.7.16)), ע"פ 5590/16 איברהים נתשה נ' מדינת ישראל (17.1.18), ע"פ 901/22 מדינת ישראל מ' מוחמד אסווד (24.2.22)).

באשר לנסיבות ביצוע העבירות:

אמנם לא מדובר בעבירה מתוכננת מראש, אך הנאשם נטל חלק פעיל בהתפרעות כשהוא הצטרף למתפרעים, עלה על

גג המסגד ועמד שם יחד עם אחרים, אשר זרקו אבנים לעבר שוטרים שעמדו עשרות מטרים מהם. אמנם הנאשם לא זרק אבנים בעצמו והמעשים מיוחסים לו מכוח ביצוע עבירות בצוותא, אך הוא נטל חלק בהתפרעות וזאת על רקע מבצע שומר חומות ובמטרה להפריע לשוטרים כשהם ממלאים את תפקידם כחוק או להכשילם בכך.

אמנם כתוצאה ממעשי הנאשם לא נגרם נזק פיזי בפועל, הגם שהמהומות שיבשו את חיי האזרחים באופן משמעותי, אך הפוטנציאל לנזק היה גדול יותר, כאשר מיידיו אבנים היו יכולים להיפגע הן שוטרים, הן אזרחים והן רכוש (ראה ע"פ 901/22 **מדינת ישראל נ' מוחמד אסווד** (24.02.2022): "**בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה הגלומה בעבירות התפרעויות המוניים, אשר מציבות סכנה ישירה וממשית לחיי אדם, ואף עלולות להוביל לפגיעות רציניות בגוף ורכוש.**")

לאור נסיבות ביצוע העבירות, אני קובעת כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא ממשית.

מדיניות הענישה הנהוגה:

בית המשפט העליון חזר על החומרה הגלומה בעקבות התפרעויות המוניים, שמציבות סכנה לחיי אדם, ואף עלולות להוביל לפגיעות בגוף ורכוש ואת הצורך לנקוט במדיניות ענישה שרתיע ותרסן התפרעויות שעלולות לסחוף המון רב ולצאת מגדר שליטה. עוד נקבע, כי כאשר מדובר בעבירות שמבוצעות על ידי ההמון, אחריות הנאשם אינה נקבעת אך על פי תרומתו הישירה לאירוע, אלא מתוך ראייה רחבה יותר של מטרתו המשותפת של ההמון, שהנאשם היה חלק ממנו (ע"פ 3982/22 **מדינת ישראל נ' מוחמד חגי'וג'** (27.10.22)).

· בעפ"ג 26998-04-22 **מדינת ישראל נ' מיאתב אבו היג'א** (9.5.22) הורשע הנאשם בעבירה של התפרעות, ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, היזק בזדון ואיומים. במסגרת התקלה אסורה שהתרחשה במבצע שומר חומות, הנאשם שנטל חלק בהתפרעות יידה אבנים עם מתפרעים אחרים לעבר שני שוטרים ולעבר ניידת, כשהשוטר השלישי ישב בתוכה במושב הנהג, ממרחק של כעשרים מטרים. הנאשם היה רעול פנים וחלק מהאבנים שיידו הוא וחבריו פגעו בניידת. בנוסף, הנאשם התנגד למעצר תוך כדי שאיים על השוטרים. כתוצאה מהתנגדות הנאשם לשני שוטרים נגרמה חבלה ולניידת נגרם נזק. **בית משפט שלום קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין מס' חודשי מאסר ועד 18 חודשי מאסר בפועל.** על הנאשם הוטלו 8 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. המדינה ערערה על קולת העונש. **בית המשפט המחוזי בערעור קבע כי תחתית מתחם העונש ההולם צריכה לעמוד על 12 חודשי מאסר לכל הפחות,** כאשר העונש שהוטל על הנאשם הוחמר ל-16 חודשי מאסר בפועל.

· בעפ"ג 26952-04-22 **מדינת ישראל נ' אנטקלי** (9.5.22) לנאשם יוחסו שלוש עבירות של התפרעות ושלוש עבירות של הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות. הנאשם השתתף בהתפרעות אלימות במספר מוקדים במסגרת מבצע שומר חומות, במהלכן יודו אבנים לעבר שוטרים, גם באמצעות רוגטקות, נחסם כביש באמצעות עצים שהוצתו והוצתה דלת כניסה למלון. בית משפט השלום קבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין 8 ובין 24 חודשי מאסר** בפועל והשית על הנאשם 8 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. המדינה ערערה על קולת העונש ובית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם שקבע בית משפט שלום מקל יתר על המידה עם המשיב וגם אם ניתן להשלים בדוחק עם המתחם, הרי שעונשו של הנאשם לא היה אמור להתמקם בתחתית המתחם שנקבע. לפיכך, הוחמר עונשו של הנאשם ל-14 חודשי מאסר בפועל, כאשר יתר חלקי גזר הדין נשארו על כנם.

בעפ"ג (י-ם) 43417-02-16 **מדינת ישראל נ' מהדי אבו רגב** (20.3.16), דובר בנאשם שהשתתף בהפרת סדר שכללה 30 עד 40 משתתפים. המתפרעים שרפו צמיגים וידו אבנים וחפצים לעבר השוטרים כאשר הנאשם יידה מספר אבנים לעבר השוטרים ממרחק של כמה עשרות מטרים. בית משפט השלום הרשיע את הנאשם על פי הודאתו בעבירות של התפרעות וניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות. נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין **מספר חודשי מאסר בודדים ועד 18 חודשי מאסר בפועל**, והטיל עליו 9 חודשי מאסר בפועל ושני מאסרים על תנאי. המדינה ערערה על קולת העונש ובית המשפט המחוזי דחה את הערעור, אך קבע כי מתחם העונש ההולם צריך לנוע **בין 8-24 חודשי מאסר בפועל** (נקבע כי עונשו של הנאשם נוטה לקולא, אך מאחר והוא מצוי בתוך המתחם, הוחלט שלא להתערב בו).

בעפ"ג (י-ם) 21523-08-15 **מדינת ישראל נ' ענאתי** (14.10.15), נאשם יידה אבנים לעבר שוטרים במסגרת התפרעות. בית משפט השלום קבע מתחם שנע **בין מספר חודשים ובין 13 חודשי מאסר בפועל** וגזר על הנאשם 5 חודשי מאסר בפועל. המדינה ערערה על קולת העונש ובית המשפט המחוזי קיבל את הערעור וקבע כי על המתחם לנוע **בין 6-15 חודשי מאסר בפועל** והשית על הנאשם 10.5 חודשי מאסר בפועל, בהדגישו כי הוא אינו ממצה עמו את הדין.

בעפ"ג 26975-04-22 **מדינת ישראל נ' שמוך** (12.5.22) דובר בנאשם שהשתתף - יום אחר יום - בהתקהלות אסורה רבת משתתפים ונטל בהתפרעות חלק אקטיבי. באירוע הראשון הוא יידה מספר אבנים לעבר שוטרים שעמדו במרחק של 30-40 מטרים ממנו ויום למחרת הוא השליך לעבר שוטרים שעמדו במרחק של עשרות מטרים ממנו שני בקבוקי זכוכית. בית משפט השלום קבע מתחם שנע **בין מספרי חודשי מאסר ובין 16 חודשי מאסר בפועל** וגזר על הנאשם 7 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. בערעור שהגישה המדינה לבית המשפט המחוזי נקבע כי מתחם העונש ההולם שקבע בית משפט קמא מקל יתר על המידה עם הנאשם. ערכאת הערעור החמירה עם עונשו של הנאשם והעמידה אותו על 12 חודשי מאסר בפועל.

בעפ"ג (חי') 52096-04-22 **מדינת ישראל נ' בלאל** (14.7.22), דובר בנאשם שהשתתף בהתפרעות המונית במהלך מבצע "שומר חומות", וירה 2 זיקוקים לעבר השוטרים, שעמדו במרחק של כ-40 מטרים ממנו. כששוטר שהבחין במעשיו תפס אותו וניסה להשתלט עליו, הנאשם התנגד למעצר וניסה לברוח מהמקום. בסופו של דבר, הנאשם נאזק בסיוע שוטר נוסף ובמהלך ההשתלטות על הנאשם, אחד השוטרים נחבל ברגלו. בית משפט השלום קבע מתחם שנע **בין מספר חודשי מאסר ובין 16 חודשי מאסר בפועל** וגזר על הנאשם (בן 18 וחודשיים בעת ביצוע העבירות) 6 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. בערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נקבע באשר למתחם העונש ההולם, כי היה ראוי לקבוע מתחם גבוה יותר ולא להסתפק בכך שהרף התחתון הינו מספר חודשי מאסר בודדים. בשל עקרון אחדות הענישה ובשים לב לעונש שנגזר על השותף לעבירה, שהפך לחלוט, הוחלט שלא להחמיר בעונשו של הנאשם אך נקבע כי הנאשם ירצה את עונשו בין כותלי הכלא ולא בדרך של עבודות שירות.

בעפ"ג (חי') 38994-02-23 **סאפי דיאב נ' משטרת ישראל** (13.7.23) דובר בנאשם שהשתתף בהתפרעות בצומת טמרה בעת מבצע "שומר חומות", כשבכיסיו שתי אבנים גדולות ובידיו משטחי עץ. הנאשם זרק את משטחי העץ לעבר מדורה של קרשים וקרטונים בוערים במרכז הצומת וכששוטרים צעקו לו שהוא "עצור" החל להימלט. השוטרים דלקו אחריו ובשלב שבו אחד השוטרים הצליח לתפוס אותו, הנאשם הסתובב לעבר השוטר, הכה אותו בצווארו בכך ידו וניסה להכותו פעם נוספת בפניו, אך השוטר

תפס את הנאשם והורידו לקרקע, תוך כדי שהוא מכה בבטנו על מנת להשתלט עליו. בהמשך, אזקו שני שוטרים את הנאשם תוך כדי שהוא מתנגד ומשתולל, מנסה להניף את ידיו, צועק ומקלל אותם. בית משפט השלום קבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין 10 ל-20 חודשי מאסר בפועל** וגזר על הנאשם 10 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. הנאשם ערער על חומרת העונש ובית המשפט המחוזי קיבל את הערעור והפחית את עונשו ל-9 חודשי מאסר בעבודות שירות, בשים לב לגילו הצעיר, העדר עבר פלילי והערכת מסוכנות נמוכה.

בעפ"ג (חי') 40636-02-23 **מועתז בלאה נ' מדינת ישראל** (23.3.23) שני נאשמים השתתפו בהתפרעות המונית במהלך מבצע "שומר חומות". שני הנאשמים עמדו יחד עם אחרים במרחק של עשרות מטרים מהשוטרים שפעלו במקום, כשהם עוטים מסכות, וירו שניהם זיקוקים לעבר השוטרים בכוונה לפגוע בהם. בית משפט השלום קבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין 12 ל-24 חודשי מאסר בפועל** וגזר על כל אחד מהנאשמים 13 חודשי מאסר בפועל. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה.

בהתחשב במכלול הנתונים שהובאו לעיל, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם בנסיבות תיק זה נע **בין 10 ל-20 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.**

חריגה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום:

סעיף 40ד לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום במידה ובית המשפט משתכנע כי הנאשם השתקם או כי קיים סיכוי של ממש שישתקם.

לעניין זה ראה ע"פ 6637/17 **קרנדל נ' מדינת ישראל** (18.4.18):

"באילו נסיבות יכיר בית המשפט בקיומו של סיכוי של ממש לשיקום באופן שיצדיק חריגה ממתחם העונש? עד כה לא ניתנה בפסיקה תשובה מחייבת וכוללת לשאלה זו, ומטבע הדברים יש להתחשב בכל מקרה על נסיבותיו... במקרים קודמים שבהם נדרש בית המשפט להעריך את סיכויי השיקום במסגרת סעיף 40ד לחוק העונשין הובאו בחשבון, בין היתר, השיקולים המרכזיים הבאים: המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה... חשוב להבהיר: אין מדובר ברשימה ממצה של שיקולים, והתקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום... עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של סעיף 40ד(א). דברים אלה זוכים למשנה חיזוק מקום בו מדובר באדם צעיר נעדר עבר פלילי."

מאז ביצוע העבירות חלפו כמעט שלוש שנים, הנאשם היה עצור כחודשיים בגין תיק זה, ולאחר מכן שוחרר בתנאי מעצר בית מלא בבית הוריו, בהם הוא שוהה מאז חודש יוני 2023 ועד היום מבלי שנרשמו לחובתו הפרות.

מדובר בנאשם שהיה בעת ביצוע העבירה צעיר בגיר, כבן 19 בלבד, אין לחובתו עבר פלילי וזהו מפגשו הראשון עם

החוק.

בעניינו של הנאשם הוגשו שני תסקירים של שירות המבחן, מהם ניתן ללמוד על תהליך חיובי ומשמעותי שעובר הנאשם, לאחר שנטל אחריות על ביצוע העבירות וביטא צער על מעשיו. הנאשם השתתף בקבוצה טיפולית לעצורי בית מיולי 2023 בה הוא לוקח חלק עד היום, הוא מגיע בהתמדה ובאופן רציף לכל המפגשים, מגלה יכולת לנהל שיח פתוח ולהתייחס לעולמו הרגשי, לאירוע העבירה ולכשלים בהתנהגותו, תוך כדי גילוי חרטה ותובנה לחומרת מעשיו. בנוסף, הנאשם מביע מוטיבציה להמשך הטיפול במסגרת שירות המבחן.

שירות המבחן התרשם כי קיימים גורמים המגבירים את הסיכוי לשיקום, בהם העובדה כי הנאשם שיתף פעולה במהלך האבחון, גילה יכולת התבוננות וביטא רצון ונכונות להיעזר בגורמי מקצוע וטיפול.

לאור אלה, התרשם שירות המבחן כי קיים סיכון נמוך - בינוני להישנות עבירות דומות בעתיד.

שירות המבחן סבר כי הנאשם זקוק להמשך התערבות טיפולית ויש לאפשר לו את המשך האפיק השיקומי אותו כבר החל לממש, כאשר שילובו בטיפול בשלב זה של חייו הינו אלמנט משמעותי להפחתת הסיכון להישנות הסתבכות הפלילית.

האינטרס הציבורי, אינו מוסב רק על ענישתו של הנאשם, אלא גם על שיקום נאשמים שמגלים רצון לחזור למוטב וכשפוטנציאל השיקום משמעותי וכאשר יש בטיפול כדי להפחית את סיכון להישנות העבירות בעתיד. במיוחד נכונים הדברים כאשר מדובר בנאשם שהוא צעיר בגיל, ללא עבר פלילי וללא דפוסי התנהגות עברייניים. במקרים אלא הטלת מאסר בפועל יכולה להביא דווקא להשפעה שלילית על הנאשם, במקום עידודו להמשיך בשיקום בו החל ולהחזירו לחברה נורמטיבית.

במקרה שבפניי, שוכנעתי כי מן הראוי לחרוג חריגה קלה ממתחם העונש ההולם לקולא, ולגזור את עונשו של הנאשם למאסר בפועל בעבודות שירות לתקופה המקסימלית המתאפשרת לפי החוק לצד צו מבחן, במסגרתו ימשיך להיות משולב בקבוצה טיפולית.

יודגש, כי במידה והנאשם יעבור עבירה נוספת בתקופת המבחן או לא יעמוד בתנאי צו המבחן, עניינו יחזור לבית המשפט, וניתן יהיה לשוב ולגזור את דינו. לעומת זאת, אם יתמיד הנאשם במאמצי השיקום, יעמוד בצו המבחן ויבצע עבודות שירות כפי שיוטל עליו, אזי הרווח הוא לא רק של הנאשם אלא של החברה כולה.

סוף דבר:

לאחר ששקלתי את כל השיקולים, והמלצת שירות המבחן, ולנוכח מסקנתי כי מקרה זה נמנה על המקרים החריגים המצדיקים סטייה ממתחם העונש ההולם, בשל שיקולי שיקום - מצאתי לאמץ את המלצת שירות המבחן ולחרוג במקצת ממתחם העונש ההולם לקולא.

אשר על כן, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר בפועל, אשר ירוצו בעבודות שירות.

עבודות השירות יבוצעו במרכז אזורי לקשיש בעכו, אבות ובנים 2 עכו, למשך חמישה ימים בשבוע על פי טווח

השעות המתאפשר בחוק העונשין, החל מיום 14.4.24.

על הנאשם להתייצב ביום 14.4.24 בשעה 8:00 במשרדי הממונה על עבודות שירות ביחידת ברקאי עבודות שירות - שלוחת צפון - סמוך לבית סוהר מגידו.

מובהר לנאשם כי מדובר בתנאי העסקה קפדניים המצריכים התייצבות רציפה, וכי במידה ולא יבצע את עבודות השירות בהתאם לדרישות הממונה, יופסקו עבודות השירות, והנאשם ירצה את יתרת עונש המאסר מאחורי סורג ובריח.

ב. צו מבחן למשך 12 חודשים מהיום. בתקופת צו המבחן ישולב הנאשם בקבוצה טיפולית לצעירים וכן יבצע את כל הנדרש ממנו על פי הוראות שירות המבחן.

מובהר לנאשם כי הפרת תנאי צו המבחן או אי שיתוף פעולה עם שירות המבחן עלול להביא להפקעת הצו ובית המשפט יוכל לשוב ולגזור את דינו.

ג. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך 3 שנים, והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור בתקופת התנאי עבירה שבה הורשע, ויורשע בגינה.

ד. קנס בסך 3,000 ₪ או 20 ימי מאסר תחתיו.

הקנס ישולם לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה תוך 90 יום מהיום.

ניתן לשלם את הקנס באחת הדרכים הבאות:

בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il

במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום).

המזכירות תמציא עותק מגזר הדין לשירות המבחן וממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י' אדר א' תשפ"ד, 19 פברואר 2024, במעמד הצדדים.